

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Työsuojeluvalvonta

Työsuojelutoiminta ja -vastuut työpaikalla

31.5.2016

Tarkastaja Ulla Riikonen
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Työsuojelun vastuualue

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Aluehallintovirastojen vastuualueet:

- Opetus- ja kulttuuritoimi
- Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
- Pelastustoimi ja varautuminen
- Työsuojelu

Aluehallintovirastot Päätoimipaikat ja toimipaikat

Aluehallintovirastot

1. Lapin aluehallintovirasto
2. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
3. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
4. Itä-Suomen aluehallintovirasto
5. Lounais-Suomen aluehallintovirasto
6. Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Ahvenanmaan maakunnassa toimii
Ahvenanmaan valtionvirasto

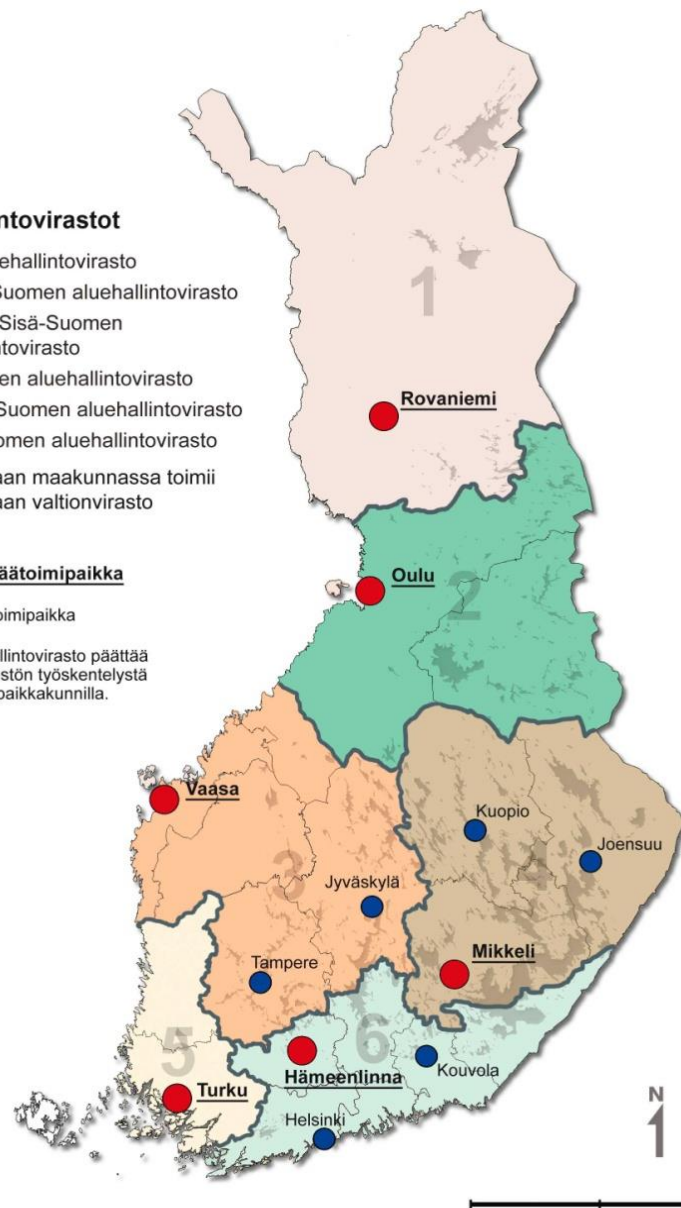

Päätoimipaikka

Toimipaikka

Aluehallintovirasto päättää
henkilöstön työskentelystä
muilla paikkakunnilla.

Työsuojelun toimintastrategia

- Työsuojelun vastuualueiden toimintaa ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveystieteellinen strategia, Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020.
- Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut tavoitteeksi, että elinikäinen työssäoloaika pitenee kolmella vuodella vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että ihmiset pysyvät terveinä ja jatkavat työssään nykyistä kauemmin ---)

Työ on turvallista ja terveellistä ja kykyä, halua ja mahdollisuuksia tehdä työtä parannetaan. Työn tulee olla vetovoimaista ja sen tulee edistää terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä. Hyvä ja terveellinen työympäristö tukee kestävästä kehitystä ja työntekijöiden hyvinvointia sekä parantaa yritysten ja yhteiskunnan tuottavuutta.

(Lähde: www.tyosuojelu.fi/fi/linjaukset 2020)

Tavoitetilat

- Sosiaali- ja terveysministeriön strategiaa on täsmennetty työsuojeluosaston johdolla kolmikantaisesti laadituissa työympäristön ja työhyvinvoinnin linjauksissa vuoteen 2020.
- Terveysten ja turvallisuuden näkökulmasta on asetettu seuraavat tavoitetilat: Ammattitautien määrä vähenee 10 %
- Työpaikkatapaturmien taajuus alenee 25 %
- Työn aiheuttama haitallinen kuormitus vähenee
 - Koettu fyysinen kuormitus vähenee 20 %
 - Koettu psyykkinen kuormitus vähenee 20 %

(Lähde: www.tyosuojelu.fi/fi/linjaukset 2020)

Valvonnan keinoja

- Tarkastukset työpaikalla tai työntekopaikalla. Tarkastuksia voidaan tehdä myös messuilla tai toimitettujen asiakirjojen perusteella virastossa
- Tarkastuksilla selvitetään, onko työsuojelua koskevia säädöksiä noudatettu
- Muita valvontatoimenpiteitä; lupien myöntäminen, valvontakyselyt sekä lausuntojen antaminen viranomaisille

Työsuojeluviranomaisen tehtävät

- Vastaa asiakas- ja viranomaisaloitteisesta työsuojeluvalvonnasta
- Selvittää vakavien työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten sairauksien syitä sekä toiminta niiden ehkäisemiseksi
- Suoritetaan tuotevalvontaa
- Osallistutaan työrikosten käsittelyyn

Työsuojeluvalvonta vuonna 2015

- Henkilöstöä työsuojelun vastuualueilla n. 450
- Valvottavia työpaikkoja noin 250 000
- Työsuojelutarkastuksia lähes 29 000
- Tarkastettuja valvontakohteita
 - Toimintaohjeita n. 56 000
 - Kehotuksia n. 8300
 - Pakkokeinoja n. 320
 - Työtapaturman tutkintoja 936
 - Tutkintapyyntöjä poliisille n. 370

Lähde: Työsuojeluhallinnon verkkosivut

Kuka vastaa työturvallisuudestani?

Työturvallisuuden toimijat työpaikkatasolla

Kuka vastaa työpaikan työturvallisuudesta?

- Vastuu työntekijän työturvallisuudesta on aina työnantajalla.
- Kuntouttavassa työtoiminnassa noudatetaan työturvallisuuslakia.
- Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvat eivät ole työterveyshuoltolain piirissä.
- Kunnan on vakuutettava kuntouttavaan työtoimintaan osallistuva työtapaturma- ja ammattitautilain [\(459/2015\) 3 §:n](#) 1 momentin mukaisella vakuutuksella.

Työsuojelutoiminta työpaikalla; työnantaja

- Työnantaja vastaa työpaikan turvallisuudesta ja terveellisyydestä työturvallisuuslaissa (738/2002) 8 § säädetyn huolehtimisvelvoitteen mukaisesti
- Työn ja työtilojen suunnittelu
- Työn ja työympäristön vaarojen ja haittojen arviointi ja jatkuva tarkkailu ja tarvittaessa toimet tapaturmien, terveysvaarojen ja muiden vaaratilanteiden selvittämiseksi ja torjumiseksi
- Työntekijän perehdyttäminen työpaikan oloihin, oikeisiin työmenetelmiin sekä turvallisuusmääräyksiin

Työsuojelutoiminta työpaikalla; työntekijä

- Noudattaa työnantajan laatimia työsuojelun ohjeistuksia ja määräyksiä
- Noudattaa tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta
- Huolehtii omasta ja muiden työturvallisuudesta kokemuksensa, ammattitaitonsa ja saamansa opastuksen mukaisesti
- Ilmoittaa havaitsemistaan puutteista esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle
- On vältettävä häirintää ja epäasiallista kohtelua

Työnantajan ja työntekijän välinen yhteistoiminta

- Työturvallisuuslain (738/2002)17 §:
”Yhteistoiminnan tavoitteena ylläpitää ja parantaa työturvallisuutta”
- Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006) luku 5
”Tavoitteena edistää työnantajan ja työntekijän vuorovaikutusta ja tehdä mahdolliseksi työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevien asioiden käsittelyyn”

Työsuojelupäällikkö

- Työnantaja nimeää riittävän pätevän ja perehtyneen edustajansa työsuojelun yhteistoimintaa varten
- Avustaa työnantajaa ja esimiehiä työsuojeluasioissa ja yhteistyössä työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa
- Ryhtyy toimiin yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi
- Toimii työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi

Työsuojeluvaltuutettu

- Työntekijät valitsevat keskuudestaan työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään 10 työntekijää
- Valittava myös kaksi varavaltuutettua
- Toimii työntekijöiden edustajana yhteistoiminnassa ja yhteydenpidossa työsuojeluviranomaisiin
- Toimihenkilöillä oikeus valita keskuudestaan heitä edustava valtuutettu ja kaksi varavaltuutettua
- Valvontalaki määrittää tehtävät ja oikeudet

Työsuojeluvaltuutettu

- Valinta työntekijöiden järjestämällä vaalilla toimikaudeksi
- Tehtävät määritelty valvontalain 31 §
 - Perehtyy työsuojelun säännöksiin, määräyksiin, ohjeisiin (koulutus)
 - Osallistuu työsuojelutarkastukseen
 - Osallistuu tarvittaessa työtapaturman, ammattitaudin tms tutkimukseen
 - Perehtyy työpaikan työoloihin, ilmoittaa epäkohdista työnantajalle, työsuojelupäällikölle ja tarvittaessa työsuojeluviranomaisille
 - Toimii työsuojelun yhteistoiminnan kehittämiseksi työpaikalla
 - Yhteydenpito työsuojelutoimikuntaan, työsuojelupäällikköön, muihin työsuojelutehtävissä toimiviin sekä työsuojeluviranomaisiin
 - Kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyyttä edistäviin seikkoihin

Työsuojelutoimikunta

- Perustettava toimikaudeksi työpaikalle, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään 20 työntekijää
- Työnantajan, työntekijöiden ja toimihenkilöiden edustajat
- Ellei jäsenmäärästä ja eri osapuolten edustuksesta muuta sovita, on jäsenmäärä 4, 8 tai 12 siten, kun työpaikan laatu, laajuus ja muut olosuhteet edellyttävät
- Työsuojeluvaltuutettu on toimikunnan jäsen
- Työsuojelupäällikkö osallistuu kokouksiin

Vaara-, haitta- ja kuormitustekijöiden hallinta

- Työn vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi
Kattavasti, järjestelmällisesti ja todennettavasti
Työ, työajat, olosuhteet, häiriö- ja poikkeustilanteet!
- Toimivat käytännöt vaara-, haitta ja kuormitustekijöiden välttämiseksi ja vähentämiseksi
- Seurantakäytännöt

Eräitä keskeisiä työn vaara- tai kuormitustekijöitä työsuojeluvalvonnassa

- Fyysinen kuormitus
 - käsin tehtävät nostot ja siirrot

- Psykososiaalinen kuormitus
 - Työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät
 - Väkivallan uhka
 - Häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu

Käsin tehtävät nostot ja siirrot, esimerkki

- Vaarojen arviointi:

Onko työssä käsin tehtäviin nostoihin ja siirtoihin liittyviä riskejä; kenellä ja missä työtehtävissä?

- Toimenpiteet vaaran vähentämiseksi:

Turvalliset työtilat, ohjeistus, opastus ja tarvittava koulutus turvallisiin työtapoihin, apuvälineet

- Seuranta:

Ilmoituskäytännöt, seurantamenettelyt, läheltä piti- ja tapaturmien selvittäminen --) lisätoimenpiteitä?

Väkivallan uhka

- Vaarojen arviointi

Onko työssä väkivallan uhkaa? Yksintyöskentelyä?

- Toimenpiteet vaaran välttämiseksi:

Perehdytys, opastus, menettelytapaohjeet, tilojen ja toiminnan suunnittelu, kulunvalvonta, kalustejärjestelyt, poistumistiet, hälytysjärjestelmät, pikainen apu ja yhteydenpito

- Seuranta:

Ilmoituskäytännöt, seurantamenettelyt, läheltä piti- ja tapahtumien selvittäminen, jälkihoito

Häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu

- Vaarojen arviointi

Esiintyykö työssä häirintää, osataanko se tunnistaa?

- Toimenpiteet:

Menettelytavat häirinnän hallitsemiseksi

- Seuranta ja tarkkailu:

Työyhteisön tilaa ja sen sosiaalista toimivuutta seuraamalla varmistetaan, ettei terveyttä vaarantavaa häirintää esiinny työpaikalla.

Psykososiaaliset kuormitustekijät valvonnassa

- Psykososiaalisilla kuormitustekijöillä tarkoitetaan työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa työntekijälle haitallista kuormitusta
 - Kuormitustekijät ovat työhön tai työoloihin liittyviä tekijöitä riippumatta siitä kuka työtä tekee
 - Kuormitustekijän olemassaolo ei välttämättä ole terveydelle haitallinen
 - **Väärin mitoitettuna, puutteellisesti hallittuina tai epäsuotuisissa olosuhteissa psykososiaaliset kuormitustekijät saattavat aiheuttaa haitallista psykososiaalista työkuormitusta**
 - Usein haitallista kuormitusta syntyy kuormitustekijöiden yhteisvaikutuksesta
- Myös työpaikan fyysiset kuormitustekijät, kemialliset, fysikaaliset ja biologiset tekijät sekä tapaturmavaarat voivat olla psykososiaalisia kuormitustekijöitä

Työn psykososiaaliset kuormitustekijät

Esimerkiksi:

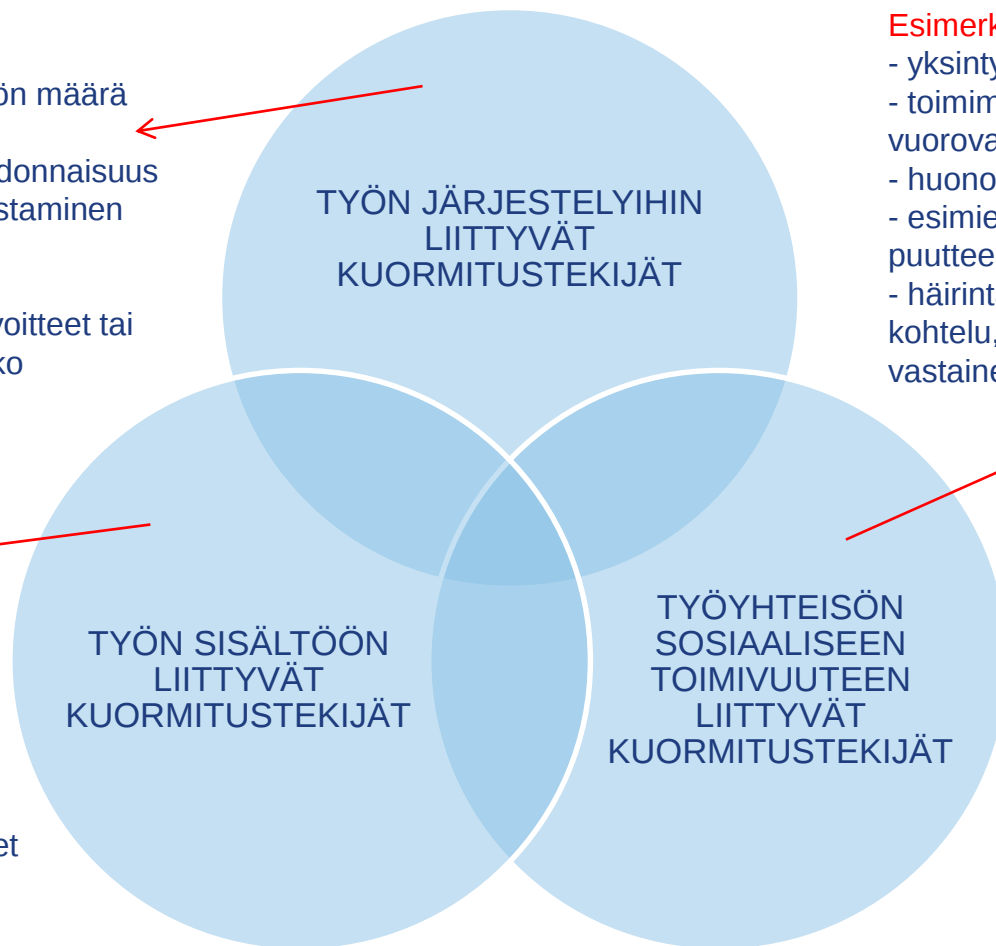
- liiallinen tai liian vähäinen työn määrä
- kohtuuton aikapaine työssä
- vuorotyö, yötyö tai työhön sidonnaisuus
- runsas työhön liittyvä matkustaminen
- puutteet työvälineissä tai työskentelyolosuhteissa
- epäselvät tehtäväkuvat, tavoitteet tai vastuut sekä epäselvä työnjako

Esimerkiksi:

- yksitoikkoinen työ
- jatkuva valppaana olo
- liiallinen tietomäärä
- jatkuvat keskeytykset
- kohtuuton vastuu
- vaikeat vuorovaikutustilanteet asiakastyössä

Esimerkiksi:

- yksintyöskentely
- toimimaton yhteistyö tai vuorovaikutus
- huono tiedonkulku
- esimiehen tai työtovereiden puutteellinen tuki
- häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu, tasapuolisen kohtelun vastainen tai syrjivä kohtelu

Psykososiaalisten kuormitustekijät, esimerkki

- Vaarojen arviointi

Kuormitustekijöiden tunnistaminen ja riskien arviointi

- Toimenpiteet haitallisen työkuormituksen välttämiseksi

Ennakoivat toimet, kuormituksen syihin puuttuminen

- Seuranta- ja ilmoituskäytännöt

Kyselyt, keskustelut, sairauspoissaolot, varhaisen välittämisen käytännöt

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Lisätietoja työsuojelusta ja työturvallisuudesta

Työsuojeluhallinnon internet-sivusto:

<http://www.tyosuoja.fi/fi/>

Valtakunnallinen puhelinneuvonta puh: **0295 016 620**

Työturvallisuuskeskus:

<http://www.ttk.fi/>

Työterveyslaitos:

<http://www.ttl.fi/fi/sivut/default.aspx>

Lounais-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Yhteystiedot Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle

Osoite: Itsenäisyydenaukio 2
PL 22, 20801 Turku

Porin työskentelypaikka: Yrjönkatu 23, 28100 Pori

Puhelinvaihde: 0295 018 000

Faksi: (02) 251 1820

Email: [tyosuojaelu.lounais\(at\)avi.fi](mailto:tyosuojaelu.lounais@avi.fi) (kirjaamo)